

- /5/ HAIRE, M.: The behavioral sciences in management education. p.329-338.
- /6/ ETZIONI, A.: Educational institutions as a "guidable" system. p.339-356.
- /7/ BUGBEE, G.: Education for hospital and health administration. p.357-368.
- /8/ HAAS, W.J.: Management in research libraries: implications for library education. p.369-384.
- /9/ WEBER, A.R.: The transferability of management skills. p.385-393.

Gyűjteményi F41

!!

A könyvtárosképzés problémái az Egyesült Államokban

A könyvtárosok intézményes képzése nem nagy multra tekinthet vissza. A könyvtárosokat is képező egyetemek zöme a XX. században jött létre, de számuk azóta is rohamosan nő. Az USA-ban felsőfoku oktatás jelenleg harminc államilag elismert egyetemen folyik, ahol nagy számban képezik ki a könyvtárosokat.

Az utóbbi években azonban az egyetemi tanárok, hallgatók és könyvtárosok részéről egyre több bírálat éri a jelenlegi oktatási módszereket.

A könyvtár- és tájékoztatóstudomány más tudományokhoz hasonló differenciálódása, az egyre szakosodó könyvtár típusok kialakulása, az olvasók igényeinek növekedése és specializálódása szükségessé teszi a tantervek alapos kritikai értékelését és megváltoztatását.

E szükségszerűség felismerését támasztja alá az a reprezentatív vizsgálat, amelyet amerikai könyvtárosok körében végeztek. A megkérdezett könyvtárosok 100%-a szükségesnek tartja a jelenlegi tantervek revízióját, hiszen legtöbbjükben 1940 óta nem történt lényeges változás. Ez alól az egyetlen kivétel a tájékoztatóstudományi képzés bevezetése.

A vizsgálat során feltárt főbb hiányosságok a következők:

a tantervek túlnyomórészt az elméleti jellegű oktatásra helyezik a hangsúlyt;

- /5/ HAIRE, M.: The behavioral sciences in management education. p.329-338.
- /6/ ETZIONI, A.: Educational institutions as a "guidable" system. p.339-356.
- /7/ BUGBEE, G.: Education for hospital and health administration. p.357-368.
- /8/ HAAS, W.J.: Management in research libraries: implications for library education. p.369-384.
- /9/ WEBER, A.R.: The transferability of management skills. p.385-393.

Győre F41

!!

A könyvtárosképzés problémái az Egyesült Államokban

A könyvtárosok intézményes képzése nem nagy multra tekinthet vissza. A könyvtárosokat is képező egyetemek zöme a XX. században jött létre, de számuk azóta is rohamosan nő. Az USA-ban felsőfokú oktatás jelenleg harminc államilag elismert egyetemen folyik, ahol nagy számban képezik ki a könyvtárosokat.

Az utóbbi években azonban az egyetemi tanárok, hallgatók és könyvtárosok részéről egyre több bírálat éri a jelenlegi oktatási módszereket.

A könyvtár- és tájékoztatóstudomány más tudományokhoz hasonló differenciálódása, az egyre szakosodó könyvtár típusok kialakulása, az olvasók igényeinek növekedése és specializálódása szükségessé teszi a tantervek alapos kritikai értékelését és megváltoztatását.

E szükségszerűség felismerését támasztja alá az a reprezentatív vizsgálat, amelyet amerikai könyvtárosok körében végeztek. A megkérdezett könyvtárosok 100%-a szükségesnek tartja a jelenlegi tantervek revízióját, hiszen legtöbbjükben 1940 óta nem történt lényeges változás. Ez alól az egyetlen kivétel a tájékoztatóstudományi képzés bevezetése.

A vizsgálat során feltárt főbb hiányosságok a következők:

a tantervek túlnyomórészt az elméleti jellegű oktatásra helyezik a hangsúlyt;

főként az iskolai és közművelődési könyvtárak igényeit tartják szem előtt, holott a végzős hallgatók 42%-a egyetemi és szakkönyvtárakban helyezkedik el;

nem szentelnek elegendő órát a korszerű technikai eszközök /számítógép, reprográfiai berendezések stb./ könyvtári felhasználásának oktatására;

nem követelnek aktív nyelvtudást a könyvtárosoktól, pedig legalább egy-két nyelv ismeretére feltétlenül szükség van;

nem foglalkoznak kellő részletességgel a nem nyomtatott dokumentumok /mikrofilm, mikrofilmlap, fényképek, diák és egyéb audio-vizuális anyagok/ gyűjtésével és feldolgozásával;

vád érte az oktatókat is: túlságosan elmaradnak a fejlődéstől és nem ismerik a könyvtárosi munkával kapcsolatos új követelményeket;

és végül egy szokatlan észrevétel: már az egyetemi felvételnél nagyobb gondot kellene fordítani a könyvtári munkára alkalmas személyek kiválasztására.

Egy nemrég végzett könyvtáros véleménye szerint az oktatási rendszer legfőbb hibája, hogy nem teszi lehetővé a szakterületre orientált képzést, és így nem biztosítja az egyes könyvtár típusok és tájékoztató intézmények szakemberigényeinek kielégítését, s nem nyújt lehetőséget arra, hogy a hallgatók érdeklődési körüknek megfelelő szakterületen képezhessék tovább magukat.

A szakkönyvtárosok képzésének megreformálása érdekében érdekes tantervi javaslatot terjesztettek elő. Eszerint feltétlenül szükséges, hogy az egyetemi oktatók, instruktorok, tapasztalt diákok és könyvtárosok egy előzetes, három-öt napos általános tájékoztató szemináriumot tartsanak a hallgatók számára. A könyvtárosi munka céljából, alapismereteinek áttekintésével foglalkozó előadások semmiféle anyagi ráfordítást nem igényelnek az egyetem részéről, mégis nagy segítséget jelentenek abban, hogy a hallgatók még tanulmányaik megkezdése előtt eldönthessék: iskolai, egyetemi, közművelődési vagy szakkönyvtárban kívánnak-e majd dolgozni.

A szakkönyvtárosok ezután az alábbi négy előadássorozatból álló alapképzésen vennének részt:

bevezetés a szakkönyvtári munkába,

katalogizálási alapismeretek,

bevezetés a tájékoztatótudományba,

a tájékoztató munka alapjai.

Az alapképzés befejezésekor a hallgatóknak ismét dönteni kell: milyen szakterületen /ipari, kereskedelmi, orvosi, zenei stb. szakkönyvtár/ kívánják továbbképezni magukat.

Ezt követően a választott szakterület tudományának alapismereteivel és a számítógépek könyvtári alkalmazásával foglalkozó magas színvonalú előadások szerepelnek a tantervben. A tanterv a mindenkire kötelező közös ismereteken kívül az alábbi fontos munkakörökre teszi lehetővé a specializálódást:

bibliográfiák összeállítása,

katalogizálás,

referálás,

indexelés.

E tárgyköröket a hallgatók érdeklődésüknek megfelelően szabadon választhatják.

Végül a gyakorlati oktatás keretében a hallgatók 12 hétig /napi négy órában/, illetve 6 hétig /napi 8 órában/ szakkönyvtárban dolgoznak, ami biztosítja számukra a könyvtári gyakorlat megszerzését.

Igaz ugyan, hogy ez az oktatási terv a jelenlegi óraszám felemelését teszi szükségessé, viszont gyakorlati tapasztalatokkal kiegészített, szilárd és megalapozott elméleti tudást nyújt.

Hasznos lenne továbbá, hogy 3-4 évi munka után a könyvtárosok rendszeresen visszatérjenek az egyetemre, ahol könyvtártudományi, tájékoztatástudományi, illetve szakmai tanfolyamokon vennének részt. A továbbképzés szerves beépítése az egyetemi oktatási rendszerbe a jövő perspektívája.

Összefoglalva megállapítható, hogy az amerikai könyvtárosképzés jelenlegi színvonala nem felel meg a követelményeknek, és ezért a jövőben fokozottan törekedni kell

a tantervek tartalmi körének kibővítésére az egyes szakkönyvtár-típusokra, és fontosabb munkakörökre irányuló képzés bevezetésével;

az elméleti és gyakorlati oktatás arányainak egészséges kialakítására;

a korszerű technikai eszközök ismeretét és nyelvtudást biztosító képzésre;

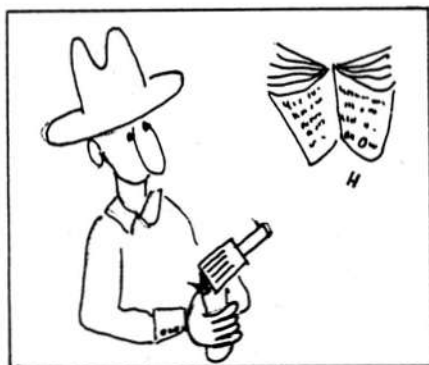
a rendszeres továbbképzés megszervezésére;

és arra, hogy az oktatás a könyvtárak részéről megnyilvánuló szükségletekhez, másrészt a hallgatók egyéni érdeklődéséhez idomuljon.

I R O D A L O M

BREES, M.A.: The challenge for library schools. A student's view. = Special Libraries, 64.k. 10.sz. 1973. p.433-438.

USHER, E.R.: The challenge for library schools. An employment view. = Special Libraries, 64.k. 10.sz. 1973. p.439-441.

Ferenczy Tamásné

SZABVÁNYOSÍTÁS

ISO film a szabványosításról

Az International Organization for Standardization /ISO/ filmet készített a szabványosításról, melyet Washingtonban, az 1973. szeptemberében tartott közgyűlésen mutattak be először.

A film színes, 24 percig tart, ára 5000 svájci frank és jelenleg öt nyelven rendelhető meg: angol, francia, orosz, német és spanyol nyelven.